

Als Nederland in het huidige tempo windturbines en zonneparken blijft bijplaatsen, is 90 procent van alle elektriciteit tegen het eind van het decennium duurzaam, zegt Martien Visser, lector energietransitie aan de Hanzehogeschool Groningen.

Hoewel andere kenners minder optimistisch zijn (de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie en het Planbureau voor de Leefomgeving gaan uit van 85 procent in 2030), gaat de vergroening van de stroomsector sneller dan waar het Klimaatakkoord enkele jaren geleden nog van uitging. Toen werd berekend dat in 2030 drie-kwart van alle elektriciteit groen is.

Gascentrales

Goed nieuws dus, maar zoals altijd is er een addertje onder het gras: zelfs als 90 procent van de stroom straks groen is, zullen gascentrales in 2030 volop blijven draaien, zegt Visser. Dat komt doordat Nederland op 'groene' stroomdagen veel elektriciteit exporteert, domweg omdat we er teveel van hebben. Maar ook op dagen dat zon en wind geen energie opleveren, moet het land draaien. En dat kan alleen op gascentrales, die dan leveren. Dit leidt tot een ogenschijnlijk vreemde rekenom: 'Zelfs met 120 procent hernieuwbare opwek, zul je nog fossiele centrales nodig hebben', zegt Visser.

Niettemin zijn de jongste cijfers gunstig: vorig jaar was 40 procent van de elektriciteit groen, meldde het Centraal Bureau voor de Statistiek maandag. Dit jaar zal Nederland richting de helft kruipen, verwacht Olof van der Gaag van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), omdat de bouw van windparken en zonnepanelen onverdroten doorgaat.

Ook tegenstanders van biomassa kunnen tevreden zijn, omdat het aandeel houtachtige brandstoffen in energiecentrales afgelopen jaar is gedaald. Dit komt deels doordat het kabinet een stop heeft gezet op nieuwe subsidies en vooral doordat de opwek van zon en wind groeit als kool. Het

Is Nederlandse stroom in 2030 volledig groen? Dat wordt nog lastig

Het gaat nu zo snel met de verduurzaming van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening, dat tegen het einde van dit decennium bijna alle stroom groen is. Of toch nog niet?

duidelijkst is de daling van fossiele energiebronnen: sinds 2019 is een knik omlaag zichtbaar en glijdt het aandeel kolen en gas via de groene piste richting het dal der vergetelheid.

Om ook het laatste restje fossiel uit het systeem te persen, is 'meer flexibiliteit in het systeem' nodig, zeggen experts. Dit betekent dat bedrijven en burgers hun verbruik beter moeten afstemmen op het aanbod. Nu is er vaak 's nachts veel groene windstroom beschikbaar (als het waait). Doordat de vraag dan laag is, is er geregeld een overvloed aan groene stroom. Voor zonnepanelen geldt dat overdag in het voorjaar en de zomer vaak veel elektriciteit wordt geleverd.

Overschotten betekenen lage prijzen. Maar het loopt nog niet storm met bedrijven die hun processen laten meedelen op de groene golven, bleek uit cijfers van netbeheerder Enexis.

Van der Gaag van de NVDE denkt dat dit snel gaat veranderen, omdat de prijsverschillen groeien. Stroom is (extreem) duur als gas- en kolencentrales de kar moeten trekken. En als de groene energie tegen de plinten

1.200

EURO per megawattuur kostte de elektriciteit vorig jaar op z'n duurste, terwijl stroom op z'n goedkoopst 500 euro kostte

klotst, zijn de prijzen laag. Uit onderzoek van adviesbureau Recoy bleek dat vorig jaar de duurste megawattuur elektriciteit rond de 1.200 euro kostte, op zijn goedkoopst was dat 500 euro.

Dit zijn extremen, maar het gat tussen duurste en goedkoopste stroom groeit. 'Rond 2030 valt er serieus geld te verdienen met flexibel gebruik van elektriciteit', denkt Van der Gaag, omdat het aandeel goedkope groene stroom tegen die tijd nog groter is.

Maar dat zal niet vanzelf gaan, denkt de NVDE. De overheid moet volgens de organisatie flexibel gebruik van elektriciteit daarom stimuleren,

net als de opwek van elektriciteit met bijvoorbeeld groene waterstof. Door elektriciteitscentrales om te bouwen van gas naar waterstof, kunnen ze bijspringen in tijden van een tekort aan wind- en zonnestroom. Energiebedrijf RWE heeft hiertoe al plannen.

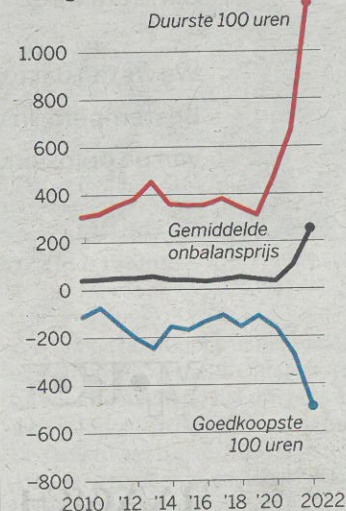
Mooi in theorie, maar in de praktijk zal er nog weinig terechtkomen van waterstofgestookte centrales, zegt Visser. Domweg doordat er niet genoeg groene waterstof is en ook omdat het te duur is. Geen bedrijf zal investeren in een dure waterstofcentrale als die maar een paar honderd uur per jaar kan draaien.

Wil die businesscase kloppen, zegt Visser, dan moet de piekprijs veel hoger liggen dan de 1.200 euro van nu. Hoe hoog, dat weet volgens Visser niemand. En dat maakt investeren lastig: 'Het is nu een casino.'

Is het niettemin tijd voor een schouderklopje? Nederland was jarenlang achterblijver op het gebied van groene stroom, en die afstand is deels ingehaald. Toch gaapt er nog een gat tussen de vergroening van elektriciteit en andere vormen van energiever-

Groot verschil tussen dure en goedkope uren

Prijsontwikkeling onbalansmarkt (energiebeurs) in euro per MWh. Dit zijn de prijzen voor stroom bij een overschot of tekort op het energienet.

060323 © de Volkskrant. Bron: CBS, Tennet, Recoy, via NVDE

bruik, die veel groter zijn. Zoals transport (ongeveer een kwart) en de verwarming van gebouwen en industriële processen (ongeveer de helft).

Dat wordt zichtbaar als we kijken naar Green Energy Day. Dat is de dag waarop in theorie alle groene energie is verbruikt. De Nederlandse Green Energy Day werd vorige week 'gevierd'. Maar als je de energie opsplijt naar bijvoorbeeld warmte en elektriciteit, dan valt deze dag voor warmte al op 2 februari. En als alleen naar stroom wordt gekeken, valt de Green Day pas ergens half juni. Er moet dus nog veel worden gedaan.

Bard van de Weijer